

1868-05-16

Afsender

Carl Jacobsen

Modtager

J. C. Jacobsen

Type:
Brev

Sprog:
Dansk

Afsendersted:
Töplitz

Modtagersted:
København

Arkivplacering:
uden eget FA-nr., kasse F 3,2

Emneord:
Rejsebrev, bryggeriindretning,
bryggeriteknologi, industriel
arkæologi, rejsebreve

Dokumentindhold

Om bryggeribesøg i Weißen Stephan ved Freising, Regensburg og Micholoup, som CJ er særdeles begejstret for. Han skriver endvidere et besøg i Walhalla, hvor han har set de berømte skulpturer af C. D. Rauch.

Transskription

Töplitz. Lørdag Morgen.
d 16 Mai
1868

Kjære

Da jeg tog afsted fra Sedelmayrs var Faderen ikke ganske vel og jeg så ham ikke; jeg fik således ikke leilighed til at tale med ham om Englandsreisen. Dette har jeg derimod af og til gjort med sønnen. Jeg sender Eder den vandanalyse som han har afskrevet til mig.

Vi forlode Fredag eftermiddag München og standsede i Freising for at se Bryggeriet i Weißen Stephan ved Freising. Det tilhører Staten og skulde være et Modelbryggeri og skole for unge vordende bryggere. Det er imidlertid ligeså primitivt som mange af de store Münchener bryggerier, men øllet var godt.

I Regensburg så vi det bedst indrettede bryggeri, der i et og alt svarer til Münchenerbryggerierne, men ikke frembød noget særdeles lærerigt. derimod gjorde vi en udflugt til Walhalla. Hvor den herlige udsigt og den deilige Tempelbygning vexelvis glædede os ved deres skønhed. Den indre Hal er udmærket smuk og gemmer de 6 Victoriastatuer af Rauch, hvoraf de 3 ere mesterværker af 1ste rang efter samtidens målestok.

Søndag Aften kom vi til Pilsen, hvor vi så bryggeriet. Desværre begyndte udskjænkningen af Gammeløl først 2 dage senere. Det unge øl er meget bittert temmelig tyndt viinagtigt aldeles lyst. Det har en særegen smag noget forskellig fra Viener og Münchener øl. Pilsens øl kan betragtes som typen for Bøhmisk øl, de nævnte egenskaber characterise i meer eller mindre grad alt øl som vi have seet i Bøhmen. Ligestrax behagr det ikke aldeles, men da det er fiint og godt

fabrikeret venner man sig snart til det.

Til Prag kom vi Mandag aften. Vi besøgte Wankes bryggerie og Kreuzheuernes bryggeri.

Vi forlode Prag Onsdag aften og da vi ikke kom tilbage til Prag efter Micholoup-touren har jeg sagt at man skal sende eders brev, som jeg venter, til Dresden.

Micholoup ligger ved Saaz.

I Saaz så vi også et smukt og godt Bryggerie. Men Perlen på vor reise indtil nu var dog Micholoup (Dreher og atter Dreher!!)

Gjæringskjælderen der er overhovedet N. 1 af alt hvad jeg har seet af gjæringskjældere. den er meget dyb, ganske under jorden og dog meget høi omtr. 7 meter

s. 3 Den er langagtig og på begge langsider indesluttet af uhyre Isbeholdere der hver for sig er ligeså stor som kjælderen selv. De stå ved vældige Portåbninger (der er naturligviis bøhmiske hvælvinger) i Forb med kjælderen. der er 84 kar à 40 Eimer, den er altså ikke særdeles stor. Den er indrettet på engelsk viis med et trægulv imellem karrene så at man uhindret kan komme til disse fra oven. Karrene ere stillede så høit at man kan gåe og arbeide under dem. Du kjender formodentlig denne indretning der også findes i Schwechat og hos Sedlmayrs. Man arbeider hele Sommeren og ved disse isbeholdere (Jeg må tillige sige at gammelølskjældrene ere atter under gjæringskjælderen og at svalerhuset bedækker den foroven) deved er det muligt at holde kjælderens temp. hele året på 3 grader Celsius. Øllet er "i karret" ved 4 C og stiger til 6 C om Sommeren efter sigende til 7 C. jeg listede mig til at tage temp af 6 kar der alle vare i gjæringens senere og sidste stadium de viste alle 5½-6 C. Issvømmere bruges aldrig vel at mærke. De existere ikke i bryggeriet. Det har netop i de sidste fjorten dage været megets. 4 varmt, næsten vor sommervarme. Træplankeværket som adskiller Isen i Isbeholderne fra kjælderen vare endnu tagne bort. Senere når det bliver endnu varmere tages dette bort og Isen står da som en Muur med en uhyre overflade på begge sider af kjælderen. Gjæringerne vare også blandt de skønneste jeg har seet. Aldeles regelmæssige. Mod slutningen jævnt faldne tykke og tørre skumdækker. Gjæringen gaa i 14 dage, og øllet må fades lidt "grønt" da det ellers ikke vil arbeide i gammelølskjælderen. Ventilationen skeer gjennem lufthuller fra oven men især gjennem canaler fra neden idet kjælderen ligesom Din ligger ved en dal og gjennem kanalen hvor

spildet løber bort af sig selv kan man lade den slette luft slippe ud; men dette gjør man kun i kolde nætter. På grund af Kjælderens store høide og karrenes høie stilling behøver man sagtens heller ikke at ventilere så ofte som i de almindelige kjældere. Såvel Kjælderens hvælvinger som dens Side-Mure (eller rettere Sidepiller) vare meget rene og tørre.

16/68 (2) C.M. Poplitz. Lørdag Morg.
7. 16 Mai.
1868

Kære.

Da jeg tog afsked fra Sædelmager var Faderen
ikke ganske vel og jeg så ham ikke; jeg fik
sålædes ikke leilighed til at tale med ham
om Englandreisen. Dette har jeg derimod af
og til gjort med sønnen.

Jeg sender eder den vandanalyse som han har
afskrevet til mig.

8 Vi forlode Fredag eftermiddag München og standrede
15 i Preising for at see Bryggeriet i Weihen Stephan
ved Preising. Det tilhører Staten og skulde være
et Modelbryggeri og skole for unge vordende bryggerie.
Det er indrettet ligeså primitivt som mange af
de store Münchener bryggerier, men ilet var godt.

I Regensburg så vi det bedst indrettede bryggeri, der
i et og alt svarer til Münchener bryggerierne, men
ikke frem bød noget særdeles lærerigt.

Derimod gjorde vi en udflugt til Walhalla
hvor den herlige udsigt og den delige Tempelbygning
velhvæls glædede os ved deres skønhed.

Den indre Hal er udmerket smuk og gjenner
de 6 Victoriastraten af Raach, hvor de 3 ere
næstværter af 1te rang efter nutidens målestok.

Søndag Aften kom vi til Pilsen, hvor vi så byggeriet. Der var bejgede udbygninger af gammelt øl først 2 dage senere. Det unge øl er meget ^{ringt} tyndt. aldeles lyst. Det har en særegen smag meget forskjellig fra Wiener og Münchener øl. Pilsener øl kan betragtes som typen for Bohemsk øl, de nævnte egenskaber karakteriserer i stor eller mindre grad alt øl som vi have seet i Bohænen. Ligethed betager det ikke aldeles, men da det er fint og godt fabriceret vænner man sig snart til det.

Til Prag kom vi Mandag aften. Vi besøgte Wankers bryggeri og Kreuzherrens bryggeri. Vi forlod Prag Onsdag aften og da vi ikke kan tilbage til Prag efter Micholoup-touren kan jeg kun sige at man skal sende Ederes brev, som jeg venter, til Dresden.

Micholoup ligger ved Saaz. I Saaz så vi også et smukt og godt bryggeri. Men Berlin på vor reise indtil nu var dog Micholoup (Dreher og etter Dreher!!). Gjæringsfælden der er overhovedet al af alt hvad jeg har seet af gjæringsfælden. Den er meget dyb, ganske under jorden og dog meget hvi omt. 4 meter.

Der er langstok og på begge langriden indesluttet
af unge Isbeholdere der hver for sig er lige
stor som hvalderen selv. De stå ved voldsige
Pustelvinge (der er naturligvis betænkelige kvaler)
i Pøb med hvalderen. Der er 84. kar, der er
altid ikke særdeles stor. (à 40 Eimer.)
Det er indrettet på en god vis med et træ-
gule inellen karrene så at man uhindret kan
komme til disse fra oven. Karrene ere stilledes så
højt at man kan gå og arbejde under dem.
Der findes formentlig denne indretning der op-
finder i Schwechat og hos Pedlaager.
Man arbejder hele Sommeren og ved disse Isbeholdere
(Jeg må tillige sige at gammeltilhvaldene ere alt
under jæringshvaldene og at svaleruset bedst kan
den prøves) dermed er det muligt at holde
hvaldens temp hele året på 3 grader Celsius.
Man blæser i karret ved 4°C og støjer til 6°C
om Sommeren efter sigende til 7°C.
Jeg listede mig til at tage temp af 6 kar der
alle vare i jæringsens senere og sidste stadier
da viste alle. $5\frac{1}{2}$ - 6°C.
Isommerne kører aldrig vel at mærke.
De existerer ikke i byggeriet.
Det har netop i de sidste fjorten dage været meget

varmt, næsten var sammenværet. Træet kan her vel
som adskiller Iser i Isbeholdere fra Hælderne vare
endnu tyge bart. & senere når det bliver end-
nu samere tyges dette bart & Iser stiger da
med som en flens med en ubrydende overflade på
begge sider af Hælderne.

Spæringerne vare også blandt de sjældneste jeg har
seet. Alderlige, regelmæssige. Mod slut-
tingen jævnt, kaldet tykke & tynde skuer datter.
Spæringerne varer i 14 dage, & ilet når fader lidt
"grønt" da det ellers ikke vil arbejde; jamalet
Hælderne. Ventilatorer stier gennem luftkugler
fra oven men iver gennem canaler fra neden i det
Hælderne ligger. Den ligger ved en dal & gennem
kanalen hvor spildet løber bort af sig selv kan
man lade den stette luft slippe ud; men dette

gjør man kun i kolde nætter.

På grund af Hælderens store størrelse & barrens høje
stilling betøver man næsten heller ikke at ventile
så ofte som i de almindelige Hældere.

Såvel Hælderens hælvinger som dens Side-stue (eller
rettere Sidepiller) vare næst rene og tynde.